

mer ham; og da Henry Clifford, Chevalier, var indstævnet til dette Parlament benævnedes han sig selv: Lord Clifford. Nu beder Ansøgerinden om, at Kongen vil bekræfte hendes Fordring paa Værdighederne: Clifford, Westmoreland og Vesey og beordre Jarlen af Cumberland og Henry, hans Søn, at afholde dem fra at antage disse Navne.

I 1630 ægtede hun Philip, Jarl af Montgomery, som ved sin Broders Død kort efter blev Jarl af Pembroke. Hun fordrøede bestandigt sin Arv men forgæves. I 1641 døde hendes Onkel efterladende sig den ene Søn Henry og en Datter. To Aar senere døde Henry uden at efterlade sig nogen Arving, og Anne traadte nu ind i sin Arv, og beviste derved sin oprindelige Ret. Denne havde hun ikke solgt.

Efter sin anden Ægtefælles Død 1649 trak hun sig tilbage og begyndte at befæste sine Slotte. Cromwells Soldater rev Befæstningen ned igen, men hun sagde, at saa ofte Cromwell rev den ned, vilde hun bygge den op. Efter en Tid blev Protektoren ked heraf — han beundrede hendes Uforsagthed — og han gav Ordre til, at fremtidig skulde hendes Ejendele ikke molesteres.

Hun var heller ikke fri for at komme i Processer med sine Undergivne. Men i hver Sag endte hun med at blive Sejrherre ved sin Kundskab, sin Erfarenhed og Resolutiø. En Væver havde købt en Ejendom, der laa under hende, mod den aarlige Afgift af en Høne, men han vægrede sig ved at betragte hende som sin Overherre og betalte ikke denne Afgift. Men hun sagsøgte ham med Held, og skøndt det kostede hende 3,600 Kr., sikrede hun sig Hønen og den Ret, hvorpaa denne var Symbolet.

Som Følge af sin Arv blev hun »High-Sheriff of Westmoreland« og udøvede længe sine Pligter i egen Person. »Den 29. December 1651 undertegnede og forseglede jeg et Dokument, ifølge hvilket Mr Thomas Gabetis skal være den mig repræsenterende Sheriff i Grevskabet Westmoreland.«

Paa hun ser tilbage paa sit Liv fra det stille Hjem i Nordengland, hvorhen hun havde trukket sig tilbage, siger hun: »Jeg maa tilstaa jeg var født som et lykkeligt Menneske baade i Sjæl, i Legeme og i Stilling, og at mine to Herrer, som jeg ved det guddommelige Forsyns Villie ægtede, var hver i sin Slags saa værdige Adelsmænd som gives kan i Kongeriget. Dog var det min Ulykke at skulle døje Modsigelser og have Kors med dem begge. Med min første Herre fordi han vilde have mig til at sælge mine Rettigheder i min Arveløds Lande for Penge, hvad jeg aldrig vilde give Samtykke til; men det var dog saaledes, at denne Sag gav Anledning til en langvarig Strid mellem os, saavel som hans Letsindighed i at forøde sit Gods.« Hendes

Uenighed med den anden Ægtefælle opkom ved, at hun ikke vilde tvinge sin Datter af første Ægteskab til mod sit Ønske at ægte Stedfaderens Søn med hans første Hustru. »Marmor Hallerne i Knoll og Wiltons gyldne Taarne var ofte for mig de Bure, hvori min hemmelige Angest husedes!« skriver hun.

Hun havde ingen Børn med sin anden Mand og hendes to Sønner med Jarlen af Dorset døde unge. Hun modtog stor Kærlighed og Trøst først fra sin Moder og senere fra sine to Døtre og sine Børnebørn.

Sir Horace Walpole har i en Artikel i »The World« 1753 citeret det berømte og ofte gentagne Brev fra Anne Clifford, Enkegrevinde af Pembroke, til Stats-Sekretæren, der ønskede hun skulde udnævne hans Efterfølger i Appleby: »Jeg er bleven skodesløst behandlet af et Hof, jeg er bleven drillet af en Usurpator, men at lade mig noget foreskrive af en Undersaat har jeg ikke i Sinde. Eders Mand faar ikke Stillingen.

Anne Dorset, Pembroke og Montgomery.«

Man betvivler dog stærkt dette Brevs Ægthed.

I 1794 udsendte *Mary Astell* sin Protest: »A serious proposal to the Ladies by a Lover of their Sex.« Hun foreslaar heri at grunde en Institution for Kvinders højere Dannelse, som skulde sættes under Prinsesse Anna af Danmarks Beskyttelse.

»Reflections upon Marriage« udkom Aar 1700. I Fortalen til tredje Udgave siger hun, idet hun besvarer fremkomne Indvendinger mod Bogen: »Disse Overvejelser har intet andet Maal end at korrigere nogle Misbrug, som ikke er mindre skadelige, fordi Magt og Bud synes at autorisere dem. Det er en stor Fejl at underkaste sig Autoritet, naar vi kun skulde bøje os for Fornuft. Jeg vil i Sandhed ikke raade Kvinder til at anse Mænds Taabelighed for Visdom, eller deres Brutalitæt for den Kærlighed og Tilbedelse de lovede i deres Ægteskabs-Ed.

»Det er sandt nok, at jeg — idet jeg mangler den Lærdom og overordentlige Begavelse, som Mænd tror at sidde inde med, blot fordi de er Mænd — er uvidende om vort Kons Underlegenhed, som vore Herrer fastsætter som en selvindlysende og fundamental Sandhed. Thi hvis de med deres Kons naturlige Overlegenhed mener, at hver Mand er hver Kvinde overlegen (som er den øjensynlige Mening) vilde det være en Synd, at nogen Kvinde skulde have Herredømmet over en Mand, og den største Dronning burde ikke byde men lyde sin Tjener, thi ingen af Mennesker dannet Lov kan ophæve eller ændre Naturens Love. Om de mener, at nogle Mænd er nogle Kvinder, overlegne saa er dette ingen stor Opdagelse. Maaske de ogsaa kunde have fundet, at nogle Kvinder er nogle Mænd over-

legne? At Verdens Skik og Brug har sat Kvinderne i al Almindelighed i en underordnet Stilling kan ikke nægtes; men Retten dertil kan lige saa lidt bevises, som det Faktum, at Lasten prædominerer, kan bevise dens Berettigelse dertil. Hvis alle Mennesker er fødte frie, hvorledes gaar det da til, at Kvinderne er fødte som Slaver? Ikke engang Milton vilde gøre Opraab om Frihed for kvindelige Slaver eller forsvare Berettigelsen til at modstaa privat Tyranni. Forstand er et Gode, som det har behaget Gud at uddele med upartisk Haand til begge Køn; men Lærdom har Mændene bemægtiget sig for sig selv alene, og man maa beundre deres Fremskridt.«

Samfundet bekymrede sig imidlertid ikke om at reformere sig efter hendes Forskrifter.

Før Slutningen af det attende Aarhundrede udstødte *Mary Wolstonecroft Godwin* nogle vældige *Trompestød*, idet hun udgav sin indignerende Bog: »Vindication of the Rights of Women.« »Der kan ikke blive nogen Pligt uden Grunde«, siger hun. »Der kan ikke blive nogen Moral uden Lighed. Der kan ikke være nogen Retfærdighed, naar Modtagerne altid er af samme Køn. Lad os først betragte Kvinder som menneskelige Skabninger, der i Lighed med Mænd er sat paa Jorden for at udvikle deres Evner. — Hvem gjorde Manden til den eksklusive Dommer, hvis Kvinden ogsaa har Part i Fornuftens Gave? Spiller I ikke en Tyrans Rolle, naar I tvinger alle Kvinder — ved at nægte dem borgerlige og politiske Rettigheder — til at blive indelukket i deres Familier, famlende om i Mørke? I vil dog sikkert ikke paastaa, at en Pligt kan være bindende, naar den ikke er grundet i Fornuft? Kvinder kan blive passende Slaver, men Slaveri vil altid have den Virkning, at det baade degraderer Herren og den foragtelige Genstand derfor. Det er paa Tide at vi foranlediger en Revolution i kvindelige Vaner, paa Tide at vi gengiver Kvinderne deres tabte Værdighed, paa Tide at vi faar dem til at reformere sig selv og reformere Verden.«

Hun var altfor meget forud for sin Tid til med Held at kunne sprede sine Anskuelser; dog saaede hun den Sæd som endnu er i Vækst. Det Samfund, som hun afmaler, giver et pinefuldt Billede af Virkningerne af hendes Aarhundredes eksklusivt maskuline Troesbekendelse.

Blandt Tidens mange og vrange Antagelser fremkommer enkelte Glimtlys, som f. Eks. William Thompsons Bog, udgivet 1825: »Anklage fra den ene Halvdel af den menneskelige Race, Kvinderne, over de Prætensioner den anden Halvdel, Mændene, stiller op for at holde dem i politisk, borgerligt og husligt Slaveri. — Som Svar paa Mr Mills berømte Artikel om Statsstyrelse.«

Men *Reform-Forslaget af 1832* sætter